

Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu ve Suçun İşlenmesinde Sosyal Medyanın Rolü

The Crime of Attempting to Influence a Judicial Official, Expert or Witness and the Role of Social Media in Committing the Crime

Emre DEMİRTAŞ*

Öz

Adil yargılanmanın sağlanması bütünüyle yargı faaliyetinin hukuk dışı müdahalelerden korunmasıyla mümkündür. Bu amaç doğrultusunda tanzim edilen 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 277. maddesi, adil yargılamayı korumak ve tesis etmek üzere yargılamada rol alan birtakım sùjelerin etki altına alınma teşebbüsünü cezalandırmaktadır. Mezkûr suç, eksileri ve artılarıyla Türk Ceza Kanunu'nun en önemli düzenlemelerinden biridir. Öyle ki doğrudan yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkesine temas etmekte ve evrensel bir prensip olan hukuk devletine hizmet etmektedir. Suç ile yargılamada aktif rol oynayan yargı görevi yapanların, bilirkişilerin ve tanıkların tahakküm veya iltimasa maruz kalmalarının önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Bunun önemine binaen kanun koyucu, muhakeme sürecine dâhil olan birtakım sùjelere yönelik gerçekleşen hukuka aykırı eylemleri TCK m. 277 çerçevesinde cezalandırmaktadır. Böylece TCK m. 277 adil yargılanma hakkının, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının, vatandaş-devlet arasındaki güvenin ve sayılan yargı sùjelerinin kanuni güvencesi niteliğindedir. Çalışma kapsamında TCK m. 277 hükmü değerlendirilerek korunan hukuki değer, suçun unsurları, suçun konusu, suçun özel görünüş şekilleri, kanun koyucu tarafından yapılan değişiklikler ve suçun işlenmesinde sosyal medyanın rolü gibi konular öğretildeki çeşitli görüşler üzerinden incelenmiştir. Çalışma, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçunun

* Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi (e-posta/ e-mail: avemredemirtas10@gmail.com ORCID: 0000-0001-7981-9585).

Bu makale, intihal programından taranmış ve iki (kör) hakem incelemesinden geçmiştir. This article was submitted in a plagiarism program and reviewed by two (blink) referees.

Atıf/Cite as: Emre Demirtaş, 'Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu ve Suçun İşlenmesinde Sosyal Medyanın Rolü', (2025) 2 [1] BAÜNHHD, 42-65.

Bu makale Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası lisansı ile lisanslanmıştır.

özellikle sosyal medya üzerinden işlenmesi hususunda öğretide özgün bir niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Yargı Görevi Yapanı Etkileme, Sosyal Medya, Adil Yargılanma Hakkı, Bilirkişiyi Etkileme, Tanığı Etkileme.

Abstract

Ensuring a fair trial is entirely possible by protecting the judicial activity from extra-legal interventions. Article 277 of the Turkish Criminal Code No. 5237, which was drafted for this purpose, penalizes the attempt to influence a number of subjects involved in the judicial process in order to protect and establish a fair trial. The aforementioned offense is one of the most important provisions of the Turkish Criminal Code with its pros and cons. As such, it directly touches upon the principle of judicial independence and impartiality and serves the universal principle of the rule of law. The crime aims to prevent the judicial officials, experts and witnesses who play an active role in the trial from being subjected to domination or favoritism. Due to the importance of this, the legislator punishes unlawful acts against certain subjects involved in the judicial process within the framework of Article 277 of the TPC. Thus, Article 277 of the TPC is the legal guarantee of the right to a fair trial, the independence and impartiality of the judiciary, the trust between the citizen and the state, and the judicial subjects. Within the scope of the study, the legal value protected by Article 277 of the TPC, the elements of the crime, the subject of the crime, the special forms of the crime, the amendments made by the legislator and the role of social media in the commission of the crime are examined through various opinions in the doctrine. The study is unique in the doctrine in terms of the crime of attempting to influence a judicial officer, expert or witness, especially on social media.

Keywords: *Influencing a Judicial Official, Social Media, Right to a Fair Trial, Influencing an Expert, Influencing a Witness.*

GİRİŞ

1982 Anayasası¹ m. 36'da² herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu düzenlenmiştir. Yine adil yargılanma hakkıyla doğrudan bağlantılı olarak m. 138'de³

¹ 18.10.1982 tarih ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (RG 09.11.1982/17863).

² Anayasa madde 36 'Herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz.'

³ Anayasa madde 138 'Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz. Yasama ve yürütme organları ile

mahkemelerin bağımsızlığı düzenlenmiştir. Anayasa ve çeşitli hukuki düzenlemelere konu edilen adil yargılanma hakkı, en temel evrensel hukuki prensiplerden biridir. Modern hukuk sistemlerinin ve hukuk devleti anlayışının vazgeçilmez unsurudur. Adil yargılanma hakkını tesis etme amacına hizmet eden hukuki düzenlemelerden biri olan yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçuna uygulamada sıkça rastlanmaktadır. Özellikle iletişim ve etkileşimin dijital bir boyut kazanması ile bahse konu suçun sosyal medya platformlarında da işlendiğine şahit olunmaktadır. Kanun koyucunun yapılan değişikliklerle TCK m. 277 nezdinde bağlı hareket sınırını kaldırmasıyla suçun çeşitli şekillerde işlenmesi mümkün hale gelmiştir.

Son dönemde hukuki çalıştay ve sempozyum gibi birleşimlerde, medyada, siyaset ve bürokrasi kürsülerinde sıkça anılmaya başlayan “*sosyal medya mahkemesi*”, “*sosyal medya yargıcı*” gibi kavramların TCK m. 277 ile bağlantısı bulunmaktadır. Öyle ki kitlelerin bilinçli veya bilinçsiz şekilde sosyal medya üzerinden gösterdikleri tepkiler yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs eylemi niteliğinde olabilmektedir. İşte bu eylemlerin hangi şartlar dâhilinde TCK m. 277 kapsamında bir suça mahal vereceği, eylemin bir hak arama faaliyeti ya da kamuoyu beyanı mı yoksa bir suç mu olduğu gibi hususlara çalışma kapsamında değinilmektedir.

Suçun işlenmesinde sosyal medyanın rolünü tespit etmek için suçun maddi ve manevi unsurlarının, normatif kavram ve konumunun doğru anlaşılması gereklidir. Suçun doğasının ve kanuni şartlarının belirlenmesi neticesinde sosyal medya üzerinden işlenip işlenemeyeceği tespit edilmelidir. Bu anlamda çalışma TCK m. 277’de düzenlenen suçun hukuki değerlendirmesini yapmakta ve sosyal medya platformlarında gerçekleşen kitlesel tepkilerin suçu meydana getirme ihtimalini ortaya koymaktadır.

idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.’.

I. SUÇ HAKKINDA GENEL BİLGİLER İLE 765 VE 5237 SAYILI KANUNLARDA YER ALAN DÜZENLEMELERİN KARŞILAŞTIRILMASI

Yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçu, 5237 sayılı TCK'nın⁴ “Özel Hükümler” başlığını taşıyan ikinci kitabının “Millet ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler” başlığını taşıyan dördüncü kısmının “Adliye Karşı Suçlar” başlığını taşıyan ikinci bölümünde, 277. maddede düzenlenmiştir. 6545 sayılı Kanun⁵ kapsamında yapılan değişiklikle 277. madde son halini almıştır.⁶

5237 sayılı Kanun'un mezkûr suçu düzenleyen 277. maddesi “(1) Görülmekte olan bir davada gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla, davanın taraflarından birinin, sanığın, katılanın veya mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs eden kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Ek cümle: 18/6/2014-6545/69 md.) Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır. (2) Birinci fıkradaki suçu oluşturan fiilin başka bir suçu da oluşturması halinde, fıkri içtima hükümlerine göre verilecek ceza yarısına kadar artırılır.” şeklinde düzenlenmiş olup mülga 765 sayılı Kanun'un⁷ 232. maddesine karşılık gelmektedir. Mülga 232. madde “Görülmekte olan bir davanın tarafeyninden biri hakkında sahabet veya garaz ve menfaate müsteniden hâkimlere emir ve tahakküm veya nüfuz veya iltimas eden kimse birinci ve ikinci surette iki seneden ve üçüncü takdirde altı aydan az olmamak üzere hapsolunur.” şeklinde düzenlenmiştir. Mülga hükme bakıldığında suç konusunun 5237 sayılı Kanun ile genişletildiği görülmektedir. Öyle ki mülga hükümde suçun konusu yalnızca hâkim olabilmektedir.⁸ 5237 sayılı Kanun bu sınırı

⁴ 26.09.2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (RG 12.10.2004/25611).

⁵ 18.06.2014 tarih ve 6545 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (RG 28.06.2014/29044).

⁶ Elif Sultan Apaydın, ‘Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu’ (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi 2019) 5.

⁷ 01.03.1926 tarih ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu (RG 13.03.1926/320).

⁸ Şaban Cankat Taşkın, ‘Yargı Görevi Yapanı Etkileme Suçu’ (2010) (75-76) Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi 168, 171.

genişleterek suçun konusunu yargı görevi yapan, bilirkişi veya tanık olarak belirlemiştir. Yine 765 sayılı Kanun ilgili suçun işlenmesini “*emir ve tahakküm veya nüfuz veya iltimas*” eylemleri çerçevesinde bağlı hareketli olarak belirlemişken 5237 sayılı Kanun suçun işlenmesi bakımından hareket serbestisini kabul etmiştir.⁹ Ayrıca 765 sayılı Kanun failin memur olması durumunu cezayı ağırlaştırıcı bir hal olarak düzenlemiştir: “*Fail memur ise, başkaca müebbeten veya muvakkaten memuriyetten mahrumiyet cezasıyla de cezalandırılır.*”. 5237 sayılı Kanun kapsamında bahse konu ağırlaştırıcı hal kabul edilmemiştir. Yine 765 sayılı Kanun “*Bu müdahale üzerine dava haksız şekilde hükümlenmiş ise ceza üçte biri kadar arttırılır.*” hükmüyle davanın haksız şekilde sonuçlanmasını cezayı ağırlaştırıcı bir hal olarak düzenlemişken 5237 sayılı Kanun’da bahse konu ağırlaştırıcı hal yer almamıştır. Zikredilen örnekler ile suçun mülga Kanun’da düzenlendiği hali üzerinde suç unsurları ve cezalandırma biçimi olarak önemli değişikliklerin yapıldığı görülmektedir.¹⁰

Yargı görevi yapanın, bilirkişinin veya tanığın hukuk dışı müdahalelerden korunması adil yargılanma ilkesinin mecburi unsurlarındandır. Bahse konu suç, yargı faaliyetinin hakkaniyetle yürütülmesi amacına hizmet etmektedir. Gerek yargı görevi yapanların mesleki iradelerini gerekse bilirkişi ve tanık gibi yargı sürecine dâhil olan sùjelerin bağımsızlıklarını korumaktadır. Bahsedilen kişilerin hukuk dışı müdahalelerden korunması hukukun hakkaniyetle tesisini, devlet-vatandaş arasındaki güveni ve ceza adaleti sisteminin doğru şekilde işlenmesini sağlamaktadır.

II. KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Özek’e göre adliyeye karşı suçların genelinde korunan hukuki değer, adli faaliyetin norma uygun şekilde yürütülmesidir. Adli faaliyetin norma aykırı yürütülmesine sebep olan hukuka aykırı eylemler suç kabul edilmektedir.¹¹

TCK m. 277 özelinde korunan hukuki değer ne olduğu hususunda öğretide çeşitli görüşler mevcuttur. Centel’e göre yargı görevi yapanların etki altında kalmasının bir suç olarak

⁹ Taşkın (n 8) 172.

¹⁰ Cem Şenol, ‘5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’na Göre Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu’ (2013) 71 (1) İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1119,1122.

¹¹ Çetin Özek, ‘Adliyeye Karşı Suçların Hukuki Konusu’ (1997) 55 (3) İstanbul Hukuk Mecmuası 13, 19.

düzenlenmesindeki gaye yargısal faaliyetin tarafsız ve bağımsız işlemesinde kamu yararı bulunmasıdır. Bu anlamda TCK m. 277 ile korunan hukuki değer adil yargılamanın sağlanmasıdır.¹² Öyle ki mahkemelerin tarafsız olması, yargı görevi yapanların görevlerini icra ederken etki altında kalmamaları adil yargılamanın tesisi içindir. Öğretide birçok yazar, TCK m. 277 ile korunan hukuki değerın adil yargılanma hakkı çerçevesinde adaletle olan güven ve adliyele olan saygınlık olduğunu öne sürmektedir.¹³

5237 sayılı Kanun’un 277. maddesinde değışiklik yapan 6352 sayılı Kanun’un¹⁴ değışikliğe ilişkin gerekçesinde¹⁵ belirtildiğı üzere ceza muhakemesinin amacı maddi gerçeğe ulaşmak ve adil yargılamayı sağlamaktır. Bunu sağlamanın yolu ise ceza muhakemesi sürecinin doğruluk ve dürüstlük ilkelerine uygun yürütölmesidir. Hukuku doğruluk, dürüstlük, maddi gerçeğe ulaşma anlayışları ile tesis etmek ve adil yargılanma hakkını ihlal edici eylem, iş ve işlemlerden korumak gereklidir. Bu çerçevede 277. maddede düzenlenen suç ile korunan hukuki değeri öğretideki görüşleri de kapsayacak şekilde adil yargılanma hakkıdır.

III. SUÇUN UNSURLARI

A. Maddi Unsurlar

1. Fiil

Suçun işlenmesi için aranan fiil “*yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs*” etme eylemidir. Kanun koyucu 5237 sayılı Kanun ile suçun işlenmesini belirli hareketlere bağı kılma anlayışından vazgeçmiş bahse konu suç serbest hareketli bir suç olarak düzenlemiştir.¹⁶ Böylece suçun işlenmiş kabul edilmesi için yargı görevi

¹² Nur Centel, *Türk Ceza Kanunu’nda Yargı Görevi Yapanı Etkileme Suçu* (İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 2008) 143.

¹³ Apaydın (n 6) 12; Necati Meran, *Yeni Türk Ceza Kanununda Kamu Görevlisine ve Adliyele Karşı Suçlar* (1 bs, Seçkin Yayıncılık 2006) 303; Şenol (n 10) 1123; Ali Parlar ve Muzaffer Hatipoğlu, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu* (2 bs, Seçkin Yayıncılık, 2008) 3920.

¹⁴ 02.07.2012 tarih ve 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun (RG 05.07.2012/28344).

¹⁵ <<https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877bd-aa54-037b-e050007f01005610&kanunNumarasi=5237#step-2>> Erişim Tarihi 8 Eylül 2024.

¹⁶ Hasan Tahsin Gökcan, Mustafa Artuç ve Osman Yaşar, *Türk Ceza Kanunu 6. Cilt* (2 bs, Adalet Yayınevi 2016)

yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı etkilemeye teşebbüs niteliğinde herhangi bir hareketin varlığı gerekli ve yeterlidir.

Fiil unsuru kapsamında değerlendirilmesi gereken husus hareketin tehlikeyi doğurmaya elverişli olup olmadığı konusudur. Zira kanun koyucu m. 277’de ihdas edilen suç bir soyut tehlike suçu olarak düzenlemiştir.¹⁷ Bu anlamda gerçekleştirilen eylemin bahsedilen kişileri etkilemeye elverişli olması yeterli olup, ayrıca kişilerin etkilenmiş olması aranmamaktadır.¹⁸ Yani, suçun işlenmesi için fiilin tehlikeyi doğurmaya elverişli olması yeterlidir; zarar niteliğinde olan etkilenmiş olma durumu gerekli değildir.¹⁹ Yargıtay bir kararında failin eylemini tehlike doğurmaya elverişli görmeyerek ilk derece mahkemesince verilen mahkumiyet kararını bozmuştur: *“Gerek 11.10.2013 tarihli keşif tutanağına gerek sanığın savunması ile tanıkların beyanlarına göre, sanığın, mahalli bilirkişilerden doğruyu söylemelerini isteyip, mahalli bilirkişilerin ifadelerinin alındığı esnada da, kimi zaman kısık kimi zaman biraz yüksek sesle “Yalan söylüyorlar” vb. biçimde sözler söylemesi nedeniyle önce uyarılıp daha sonra da keşif mahallinden uzaklaştırıldığı dikkate alındığında, söylenen sözlerin, söyleniş tarzı ve içeriği ile söylendiği ortama nazaran, görülmekte olan davada davanın taraflarından birinin lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs niteliğinde olmadığı gibi, sanığın küfürlü konuştuğuna ya da kocası olan diğer sanığın konuşmalarına iştirak ettiğine dair herhangi bir delil de bulunmadığı halde, görülmekte olan davayla bağlantılı olarak iddia ve savunma dokunulmazlığı sınırları içerisinde değerlendirilebilecek olan sözlerinden dolayı sanık hakkında beraat kararı verilmesi gerekirken, yasal ve yeterli olmayan yazılı gerekçelerle mahkumiyet kararı verilmesi... Bozmayı gerektirmiş olup...”*²⁰

Tehlikeyi doğurabilecek yazılı, sözlü, görsel, fiziksel ve sair her türlü hareket ile suçun

8253.

¹⁷ Centel (n 12) 151.

¹⁸ Murat Şahin ‘Yargı Alanında Basının Haber Verme Hakkını Kullanımı ve Sınırları’ (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi 2010) 60.

¹⁹ Taşkın (n 8) 10.

²⁰ Y 12 CD, E 2020/10516, K 2022/4813, T 15.06.2022.

işlenmesi mümkündür. Bahse konu suçun sahte evrak düzenlemek suretiyle yazılı şekilde işlenmesi bir Yargıtay kararına konu olmuştur: “Sanık ...’in, kendisinin “katılan” sıfatını taşıdığı ve damadının 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanuna aykırılık, tehdit ile hakaret suçlarından yargılandığı Ordu 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 2007/211 esasına kayıtlı dava dosyasına sunmak için, damadı yönünden suçlamalarla ilgili ikrar içeren bir dilekçe hazırlayıp, sahte olduğu kriminal raporu ile belirlenen özel nitelikteki bu belgeyi, damadının ceza almasını sağlamak amacıyla, 22.06.2009 hâkim havale tarihli dilekçesinin ekinde, sanki damadının postayla tarafına gönderdiği bir mektupmuş gibi mahkemeye ibraz ederek, yargı görevi yapan mahkeme hâkimini etkilemeye teşebbüs etmesi biçiminde sübut bulan eyleminin TCK’nın 277/1-2. madde ve fıkralarındaki yargı görevi yapma, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçunu oluşturduğuna dair yerel mahkemenin kabulünde dosya kapsamına göre bir isabetsizlik görülmemiştir.”²¹

Değerlendirmeye değer bir diğer husus suçun işlenmesi için fiilin ne zaman gerçekleştirilmesi gerektiğidir. TCK m. 277/1’de düzenlendiği üzere suçun işlenmiş kabul edilmesi için hareketin görülmekte olan bir dava sırasında gerçekleştirilmiş olması gerekir. Kanun lafzı gereği eylemin yalnızca kovuşturma aşamasında gerçekleştirilebildiği anlaşılmaktadır. Kovuşturma aşamasının başlaması ile hükmün açıklanması arasındaki süreç, failin eylemi gerçekleştirilebileceği zaman aralığı olarak belirlenmiştir.²² Böylece fiil kovuşturma aşamasında ve fakat hâkim hükmü açıklayana dek gerçekleştirilebilecektir. Öğretide kanun hükmünde yer alan “görülmekte olan dava” ifadesinden ne anlaşılması gerektiği konusunda çeşitli görüşler öne sürülmüştür. Kimi yazarlar²³ ilgili kavramın bir yargılama aşamasını ifade etmediğini ve böylece suç için tanınan zaman bakımından yalnızca kovuşturma aşamasının kabul edilmesinin mümkün olmadığını belirtirken kimi yazarlar²⁴ kanun lafzına bağlı kalınması gerektiğini belirtmişlerdir. Kanaatimizce ilgili maddeden 6545

²¹ Y 12 CD, E 2019/4252, K 2019/9049, T 18.09.2019.

²² Apaydın (n 6) 26.

²³ İzzet Özgenç, ‘Soruşturma İşlemlerinin Gizliliğini İhlal ve Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçları’ Türk Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, 8 Ekim 2020 Kolokiyumu, 158; Faruk Erem, *Türk Ceza Kanunu Şerhi Cilt 2* (Seçkin Yayınevi 1993) 1361.

²⁴ Centel (n 12) 148; Apaydın (n 6); Yener Ünver, *Adliye Karşı Suçlar* (3 bs, Seçkin Yayıncılık 2012) 266.

sayılı Kanun ile yapılan değişiklik kapsamında “*soruşturma*” ibaresinin çıkarılması²⁵, maddede sanık ifadesine yer verilirken şüpheli ifadesine yer verilmemesi, maddede katılan ifadesine yer verilmesi, TCK m. 277’nin aksine benzer bir suç olan TCK m. 288 “*Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs*” suç maddesinde “*görülmekte olan bir davada veya yapılmakta olan bir soruşturmada*” ifadesinin kullanılması ilgili eylemin kovuşturma aşamasında gerçekleşmesi gerektiğini göstermektedir. Böylece “*görülmekte olan dava*” ibaresi suçun ön şartıdır.²⁶

Fiil unsuruna ilişkin değerlendirilmesi gereken bir diğer husus aleniyet konusudur. Suçun işlenmesi için etkileme tehlikesini doğuran davranışın gerçekleştirilmiş olması yeterli kabul edilmektedir. Fiilin aleni ya da gizli şekilde işlenmesi hususunda kanun koyucu bir düzenleme yapmamıştır. TCK m. 277’nin aksine TCK m. 288’de kanun koyucu adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs niteliğindeki eylemin alenen yapılmasını öngörmüştür. Kanun koyucunun TCK m. 277 için bu şartı aramaması sebebiyle fiilin aleni işlenmesi gerekmemektedir.²⁷

2. Fail

5237 sayılı TCK’ya göre fail herhangi bir gerçek kişi olabilir. Kanun koyucu failde özel bir hususiyet aramadığından suç özgü bir suç değildir. Suçun tüzel bir kişi tarafından işlenmesi mümkün değildir.²⁸

3. Mağdur

Suçun mağdurunun kim veya ne olduğu hususunda öğretide çeşitli görüşler bulunmaktadır. Görüşlerden birine göre mağdur, suçla korunan hukuki değerden yola çıkılarak tespit edilmelidir. Korunan değerın adil yargılanma hakkı olması sebebiyle suçun mağduru adil yargılanma hakkı ihlal edilen toplumdur.²⁹ Zira suçun mağduru suçun gerçekleşmesi ile ihlal

²⁵ Apaydın (n 6) 36.

²⁶ Rukiye Kahya, ‘Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu ile Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçunun Karşılaştırmalı İncelemesi’ (2024) 14 (1) Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 219, 246.

²⁷ Fehmi Şener Gülseren, ‘Ceza Hukukunda Aleniyet Kavramı’ (2014) 5 (1) Lefke Avrupa Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 32, 47; Rezzan İtişgen, ‘Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu’ (2014) 111 Türkiye Barolar Birliği Dergisi 61, 65.

²⁸ Apaydın (n 6) 32.

²⁹ Ünver (n 24) 264; Şenol (n 10) 1127.

edilen hakkın veya zedelenen menfaatin sahibi olandır.³⁰

Öğretide bazı yazarlar ise mağdurun, aleyhine davranılan dava tarafı olduğu görüşünü kabul etmişlerdir.³¹ Bazı yazarlar mağdurun hem adliye hem de aleyhine davranılan dava tarafı olduğunu öne sürmüşlerdir.³²

Yargıtay çeşitli kararlarında suçla korunan hukuki değerden yola çıkarak suçun mağdurunun dava tarafları olmadığına hükmetmiştir.³³

Kanaatimizce suçun mağduru kolektif olarak toplumdur. Buna ek olarak etkilemeye teşebbüs eyleminin sonucunda etkilenme gerçekleşmiş ise aleyhine davranılan kişi veya kişiler suçtan zarar gören olabilirler.

4. Suçun Konusu

Suçun konusu hususunda öğretide çeşitli görüşler öne sürülmüştür. Soyaslan’a göre genel itibariyle konu kavramı, suçun üzerinde gerçekleştiği şeydir.³⁴ TCK m. 277 çerçevesinde bakıldığında ise öğretide bir görüşe göre maddenin gerekçesi ve 2011 tarihli değişiklik tasarı gerekçesinde³⁵ yer alan “*Maddenin birinci fıkrasında tanımlanan suçun konusunu, herhangi bir uyumsuzluk oluşturmaktadır.*” ifadesi nazara alınmalıdır. Böylece suçun konusunun dava konusu uyumsuzluk olduğu sonucuna varılmalıdır.³⁶

Öğretide sıklıkla kabul edilen görüşe göre suçun konusu teşebbüs eylemine maruz kalan

³⁰ Sulhi Dönmezer ve Sahir Erman, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt II* (Beta Yayıncılık 1999) 426; Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (3 bs, Yetkin Yayınevi 2005) 224.

³¹ Meran (n 13) 282.

³² Centel (n 12) 143; Gökcan, Artuç ve Yaşar (n 16) 7984.

³³ Ezgi Rümeysa Yıldırım, ‘Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu’ (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi 2023) 219; Y 12 CD, E 2020/4445, K 2021/732, T 27.01.2021; Y 12 CD, E 2019/12292, K 2020/5222, T 14.10.2020; Y 5 CD, E 2022/2881, K 2024/10894, T 24.10.2024; Y 12 CD, E 2021/1567, K 2024/2897, T 03.06.2024.

³⁴ Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (8 bs, Yetkin Yayınevi 2018) 250.

³⁵ <<https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877bd-aa54-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=5237#step-2>> Erişim Tarihi 8 Eylül 2024.

³⁶ Mehmet Kurt, ‘Türk Ceza Hukukunda Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu’ (Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi 2015) 188; Apaydın (n 6) 35; Özgenç (n 23) 158.

yargı görevi yapan kişilerdir.³⁷ Aynı görüşe ek olarak bazı yazarlar eyleme maruz kalan bilirkişi ve tanıkların da suçun konusunu oluşturduğunu düşünmektedir.³⁸

TCK m. 277'nin esas noktası etkilemeye teşebbüs faaliyetidir. Etkileme faaliyetinin yöneldiği ve gerçekleştiği şey ise yargı görevi yapan, bilirkişi veya tanıktır. Suç konusu olarak dava ya da uyuşmazlığın kabul edilmesi mümkün değildir. Zira etkilemeye teşebbüs faaliyetini gerçekleştirenin asli niyeti davaya müdahale olsa da eylemin yöneldiği şey yargı görevi yapan, bilirkişi veya tanıktır.

Suçun konusu mevzuunda değerlendirilmesi gereken bir husus da yargı görevi yapan ifadesinden ne anlaşılması gerektiğidir. TCK'nın "*Tanımlar*" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasının d bendinde yargı görevi yapan kavramı "*yüksek mahkemeler, adli ve idari mahkemeler üye ve hâkimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatlar*" olarak tanımlanmıştır. Kanun lafzı açık olmakla birlikte öğretide bazı yazarlar avukatların ve Cumhuriyet savcılarının yargı görevi yapan sıfatını taşımadıklarını, sayılan meslek mensupları için adalet hizmeti gören sıfatını kullanmanın daha uygun olacağını ifade etmişlerdir.³⁹ Yine başka bir görüşe göre avukatlar ve Cumhuriyet savcılar yargı görevi yapan değil yargılamaya dâhil olan tamamlayıcı unsurlardır.⁴⁰ Centel'e göre Cumhuriyet savcıları, yargı görevi yapan tanımına dâhil olmamalıdır; zira uyuşmazlığı çözme faaliyetinde bulunmamaktadırlar.⁴¹ Kanaatimizce suç ile korunmak istenen hukuki değerın adil yargılanma hakkı olması yargılamanın topyekûn korunmasını gerektirmektedir. Öyle ki yargılamanın hakkaniyetle sürdürülmesi ve tamamlanması yalnızca hâkimin elinde değildir. Cumhuriyet savcısının özellikle ceza muhakemesinde yüklendiği önemli görevlerin veya avukatların iddia ve savunma faaliyetlerinin ifsat edilmesi yargılamanın hakkaniyetle yürütülmesine engeldir. Bu bakımdan hükmün korumak istediği prensip, Cumhuriyet savcılarının ve avukatların da bu kapsamda değerlendirilmesi ve korunmasıyla tam olarak gerçekleşebilir.

³⁷ Centel (n 12) 143; Ünver (n 24) 264; Meran (n 13) 302.

³⁸ Gökcan, Artuç ve Yaşar (n 16) 8250; Şenol (n 10) 1132.

³⁹ Erdener Yurtcan, 'Prof. Dr. Erdener Yurtcan'ın Raporu' (2014) 53 Türkiye Barolar Birliği Dergisi 156, 158.

⁴⁰ Mustafa Özen, '5237 Sayılı Ceza Kanunu'na İlişkin Eleştiriler' (2006) 65 Türkiye Barolar Birliği Dergisi 200, 201.

⁴¹ Centel (n 12) 146.

B. Manevi Unsurlar

Suç ancak kasten işlenebilmektedir. Fakat öğretide kastın niteliği hususunda çeşitli görüşler yer almaktadır. Bazı yazarlar genel kastın varlığını yeterli görmekte; bazı yazarlar ise özel kastın gerekli olduğunu öne sürmektedirler.

Suçun oluşabilmesi için özel kast bulunması gerektiğini düşünen yazarlara göre kanun hükmünde yer alan “*gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturma amacı*” ifadesi özel kastın gerekliliğine vurgu yapmaktadır.⁴² Bu anlamda etkilemeye teşebbüs eyleminde bahsedilen özel amacın bulunması şart olup suçun genel kasta işlenmesi mümkün değildir.

Öğretide öne sürülen diğer bir görüşe göre ise suçun oluşması için özel kastın var olması şart değildir. Suç doğrudan⁴³ ve genel kast ile işlenebilmektedir.⁴⁴

Kanaatimizce kanun koyucunun suç oluşabilmesi için salt eylemin yapılmasını yeterli görmediği, aynı zamanda failde gerçeğin ortaya çıkmasına engel olma veya bir haksızlık oluşturma amacının bulunmasını aradığı görülmektedir. Ayrıca yine kanun hükmünde “*davanın taraflarından birinin, sanığın, katılanın veya mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için*” ifadesinin yer alması yine suçun gerçekleşmesi için aranan bir diğer amacı göstermektedir. Bu anlamda suçun özel kast ile işlenebilecek bir suç olduğu sonucuna varılmaktadır.

Yargıtay güncel tarihli bir kararında suçun oluşabilmesi için failde belirli bir amacın bulunması gerektiğine hükmetmiştir: “*Suçun manevi unsurunun oluşabilmesi için, kasten hareket edilmesinin yanı sıra failin belirli bir saik ve amaç doğrultusunda hareket etmesi gerekir. Fail, suçu oluşturan fiili, “davanın taraflarından birinin, sanığın, katılanın veya*

⁴² Süheyl Donay, *Türk Ceza Kanunu Şerhi* (1 bs, Beta Yayıncılık 2007) 396; Taşkın (n 8) 14; Gülşah Bostancı Bozbayındır vd, *Özel Ceza Hukuku Adliye Karşı Suçlar* (1 bs, On iki Levha Yayıncılık 2021) 218; Kurt (n 36) 195; Gökcan, Artuç ve Yaşar (n 16) 8257; Ünver (n 24) 221-222; Meran (n 13) 285; Erdener Yurtcan, *Yargıtay Kararları Işığında Asliye Ceza Davaları Cilt-I* (Aristo Yayınevi 2021) 492.

⁴³ Özgenç (n 23) 162.

⁴⁴ Centel (n 12) 151.

mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması” için ve “davada gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak” amacıyla gerçekleştirmelidir.”.⁴⁵

C. Hukuka Aykırılık Unsuru

Cezai kanunlarda düzenlenen eylemlerin suç olarak vasıflandırılması için ilgili eylemlerin hukuka aykırı olması gerekir. Bu genel mahiyetin yanı sıra kanun koyucu bazı suçlar için özel bir hukuka aykırılık aramaktadır.

TCK m. 277 için kanun koyucu “*hukuka aykırı olarak etkileme*” ifadesini kullanarak özel bir hukuka aykırılık durumundan bahsetmektedir. Bahsedilen durum, failin gerçekleştirdiği eylemin hukuka aykırı olduğunu bilmesidir. Zira suç tipinde hukuka aykırılık durumu münferit bir unsur olarak yer almaktadır.⁴⁶ Burada hukuka aykırılık unsuru suçtan bağımsız olması sebebiyle failin kastında özel olarak bulunmalıdır. Yani, fail eylemin hukuka aykırılığını bilerek davranmalıdır. O halde TCK m. 277’de düzenlenen suçun yalnızca doğrudan kast ile işlenebileceği sonucuna varılmaktadır.⁴⁷

Ceza hukukunda kural olarak fiilin gerçekleştirilmesiyle hukuka aykırılık unsuru da gerçekleşmiş kabul edilmektedir. Hukuka aykırılığın ortadan kalkması, hukuka uygunluk nedenlerinin varlığına bağlıdır.⁴⁸ Centel’e göre TCK m. 277 kapsamında TCK’nın ilgili maddelerinde sayılan hukuka uygunluk nedenlerinin hiçbirisi gündeme gelemeyecektir.⁴⁹

Ünver’e göre TCK m. 26’da düzenlenen “*hakkın kullanılması*”, TCK m. 277 nezdinde hukuka uygunluk nedeni olarak uygulanabilir.⁵⁰ İfade özgürlüğü, savunma hakkı gibi temel prensipler çerçevesinde gerçekleştirilecek şikâyet, eleştiri, dilekçe ve benzeri eylem ve işlemler işlenen suçu hukuka uygun hale getirebilecektir.⁵¹

⁴⁵ Y 12 CD, E 2022/1496, K 2022/1823, T 09.03.2022.

⁴⁶ Mahmut Koca ve İlhan Üzülmüş, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (11 bs, Seçkin Yayıncılık 2018) 268.

⁴⁷ Apaydın (n 6) 60; Centel (n 12) 151; Taşkın (n 8) 14.

⁴⁸ Şenol (n 10) 1138.

⁴⁹ Centel (n 12) 150.

⁵⁰ Donay (n 42) 396.

⁵¹ Ünver (n 24) 270.

Kanaatimizce hukuka uygunluk nedenlerinin TCK m. 277 nezdinde gerçekleşmesi mümkün değildir. Zira hukuka uygunluk nedeni olarak görülen “*hakkın kullanılması*” ya da ifade özgürlüğü/savunma hakkı çerçevesinde yazılı veya sözlü gerçekleştirilen bir eylemin ilgili suçu oluşturmayacağı açıktır. Gerçekleşme biçimiyle suç oluşturmayan bir eylem bakımından hukuka uygunluk nedenlerinin tartışılması gereksizdir. Bu anlamda örneğin hâkimin tarafı olduğuna yönelik şikâyet dilekçesi veya tanığın yalan söylediğine yönelik beyanat TCK m. 277’de düzenlenen suça vücut vermeyecektir. Bu hususta yapılacak bir yargılamada verilmesi gereken karar hukuka uygunluk nedeniyle beraat değil; CMK m. 232/2-a’da düzenlenen “*Yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması*” nedeniyle beraattir.

IV. NİTELİKLİ HAL

TCK m. 277/1’in son cümlesinde cezayı hafifletici bir nitelikli hal öngörülmüştür. Kanun koyucu “*Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır.*” düzenlemesiyle yapılacak etkinin iltimas derecesinde kalmasını zorlama, baskı ve tehdit gibi eylemlere kıyasla daha hafif bir cezaya bağlamıştır.⁵² Maddenin gerekçesinde⁵³ iltimas mefhumu tanımlanmıştır: “*iltimastan maksat, hatıra binaen ricada bulunmaktır.*”. İltimas kavramının haksızlık derecesinin azlığı, cezanın azaltılmasını gerektirmiştir.⁵⁴

Yargıtay bir kararında kendisini HSK üyesi olarak tanıtan sanığın dosya hâkiminden ricada bulunması eyleminin iltimas derecesini aşmadığını kabul etmiştir: “*...sanığın ...’ı bir defa arayarak “iki kardeş arasındaki su kuyusu davası ile ilgili olarak kardeşlerden İ. haklıdır, senin haklı olan lehine karar vereceğine inanıyorum.” şeklindeki sözlerinin iltimas derecesini aşmadığı ve mahkemenin bu suça ilişkin kabul ve uygulamasında isabetsizlik bulunmadığı anlaşıldığından...*”⁵⁵

⁵² Apaydın (n 6) 29.

⁵³ <<https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877bd-aa54-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=5237#step-2>> Erişim Tarihi 8 Eylül 2024.

⁵⁴ İsmail Malkoç, *Açıklamalı-İçtihatlı 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu Cilt 2* (Malkoç Kitabevi 2008) 1875.

⁵⁵ Y 8 CD, E 2022/1444, K 2022/11098, T 29.06.2022.

V. KUSURLULUK

Failin kanunda yer alan tipik eylemi gerçekleştirmesiyle suç oluşmaktadır. Suçun oluşması failin cezalandırılabilmesi için yeterli değildir. Aynı zamanda failin ilgili eyleminden ötürü kusurlu, yani kınanabilir olması gerekir.⁵⁶ TCK sistematığı, failin cezalandırılabilmesini kusurlu olması şartına bağlamıştır. Failin eylemi gerçekleştirmesinde kusurlu olması ve gerçekleşen hadisede kusuru kaldıran veya azaltan bir halin bulunmaması gerekir. Kusur kavramının yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçu bakımından uygulanması hususunda herhangi bir özel durum bulunmamaktadır. Kusurluluğu kaldıran veya azaltan nedenlerin TCK m. 277 çerçevesinde genel hükümlere göre uygulanması mümkün olmakla birlikte TCK m. 25'te yer alan zorunluluk hali ile TCK m. 27'de yer alan meşru müdafaa sınırının heyecan, korku veya telaşla aşılması nedenlerinin ilgili suç kapsamında gerçekleşmesi mümkün görünmemektedir.⁵⁷

VI. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

A. Teşebbüs

Teşebbüs, failin elverişli hareketlerle suçun icrasına başlamasını ve fakat elinde olmayan sebeplerle suçu tamamlayamamasını ifade eder.⁵⁸ Kanun koyucu yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçunu bir soyut tehlike suçu olarak tanzim etmiş ve suçun oluşması için etkileme eylemine teşebbüs edilmesini yeterli görmüştür. Bunun sonucu olarak etkileme eyleminin neticeye varması yani suçun yöneldiği kişilerin etkilenmiş olması şart değildir. Bu anlamda suç, bir teşebbüs suçudur.⁵⁹ Yüksek mahkeme de bu hususta aynı görüştedir: “...suçun oluşabilmesi için, yargı görevi yapanın, bilirkişinin veya tanığın hukuka aykırı olarak kendisine iletilen talebi yerine getirerek herhangi bir karar vermesi veya işlem tesis etmesi ya da gerçeğe aykırı mütalâada veya beyanda bulunması gerekmez. Çünkü, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkileme teşebbüsünde

⁵⁶ Koca ve Üzülmüş (n 46) 276.

⁵⁷ Apaydın (n 6) 65.

⁵⁸ Şenol (n 10) 1140.

⁵⁹ Apaydın (n 6) 67.

*bulunulmasıyla suç tamamlanır.”.*⁶⁰

Teşebbüs konusunda değerlendirilmeye değer bir husus teşebbüs suçuna teşebbüs edilip edilemeyeceğidir. Öğretide çeşitli görüşler öne sürülmüştür. Bir görüşe göre sırf hareket suçlarında icra hareketlerinin zamana yayılması ve bölünebilir nitelikte olması halinde bu suçlara teşebbüs mümkündür.⁶¹ Karşıt görüş sahipleri ise suçun teşebbüs edildiği anda tamamlanmış olacağından, suça teşebbüsün mümkün olmadığı kanaatindedirler.⁶²

Öğretide yer alan teşebbüs suçuna teşebbüsün mümkün olmadığı düşüncesine⁶³ katılıyoruz. Öyle ki icra hareketlerinin başlamasıyla suçun tamamlanması aynı anda gerçekleşeceğinden suça teşebbüs edilmesi mümkün değildir.

B. İştirak

Kanun koyucu TCK m. 277’yi özgü suç olarak düzenlememiştir. Bu sebeple iştirakin tüm türlerinin TCK m. 277 için uygulanması mümkündür.⁶⁴

C. İçtima

Kanun koyucu TCK m. 277/2’de özel bir içtima uygulaması düzenlemiştir: “*Birinci fıkradaki suçu oluşturan fiilin başka bir suçu da oluşturması halinde, fikri içtima hükümlerine göre verilecek ceza yarısına kadar artırılır.*”. Hükme göre önce TCK m. 44 gereği fikri içtima hükümleri uygulanacak ardından ceza yarısına kadar artırılabacaktır.⁶⁵ Suçu oluşturan eylemin aynı zamanda rüşvet, tehdit, şantaj gibi münferiden başka bir suçu da meydana getirmesi mümkündür. Bu durumda failin işlediği bir eylem ile birden fazla suçu meydana getirmesi sebebiyle farklı neviden fikri içtima uygulanması gereklidir.⁶⁶ Örneğin failin tek bir eylem ile

⁶⁰ Y 12 CD, E 2022/1496, K 2022/1823, T 09.03.2022.

⁶¹ Ünver (n 24) 224; Apaydın (n 6) 68; Özgenç (n 23) 160.

⁶² Centel (n 12) 152; Parlar ve Hatipoğlu (n 13) 3922; Şenol (n 10) 1140-1141; Taşkın (n 8) 16; Meran (n 13) 285.

⁶³ Soyaslan (n 34) 339; Koca ve Üzülmöz (n 46) 435.

⁶⁴ Bostancı Bozbayındır vd (n 42) 222; Dilek Ekmekçi, ‘Kitle İletişim Özgürlüğünün Sınırı Olarak Türk Hukukunda Adil Yargılanma Hakkına Karşı Suçlar’ (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi 2013) 236; Centel (n 12) 152; Ünver (n 24) 225; Parlar ve Hatipoğlu (n 13) 4373; Kurt (n 36) 199.

⁶⁵ Apaydın (n 6) 69.

⁶⁶ Şenol (n 10) 1141-1142.

rüşvet suçunu ve yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkileme suçunu işlemesi durumunda fail, TCK m. 277/2 gereğı daha ağır ceza içeren rüşvet suçundan cezalandırılacak ve bu ceza yarısına kadar artırılacaktır.

Öğretide kabul edildiğı üzere şartları oluştuğunda TCK m. 43'te düzenlenen zincirleme suç hükümleri TCK m. 277 için uygulanabilmektedir.⁶⁷

VII. KOVUŞTURMA VE YAPTIRIM

TCK m. 277'te suçun temel şekli için iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Teşebbüsün iltimas derecesini geçmemesi durumunda verilecek ceza altı aydan iki yıla kadar haptir.

Suç kasten işlenebildiğı için TCK m. 53'te düzenlenen belirli haklardan yoksun bırakılma hükmü fail için uygulanacaktır.⁶⁸

TCK m. 277 şikâyeteye tabi olmayan, re'sen soruşturulan ve kovuşturulan bir suçtur.⁶⁹ 5235 sayılı Kanun⁷⁰ m. 11 gereğı suçun kovuşturması asliye ceza mahkemeleri tarafından yürütülür. TCK m. 66/1-d gereğı suçun dava zamanaşımı sekiz yıl; m. 68/1-e gereğı ceza zamanaşımı on yıldır.

VIII. SUÇUN İŞLENMESİNDE SOSYAL MEDYANIN ROLÜ

Bahsedildiğı üzere suç, serbest hareketli bir suçtur. Yazılı, sözlü, görsel, fiziksel ve sair çeşitli şekillerde işlenebilir. Sosyal medya mecralarında da suçun işlenmesi mümkündür. Sosyal medyada mesaj yoluyla yargı görevi yapana, bilirkişiyi veya tanığa doğrudan ulaşılarak veya etkilenmesine elverişli bir şekilde aleni paylaşım yapılarak etkileme teşebbüsünde bulunabilir. Bu eylem yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçunu oluşturacaktır. Değerlendirilmeye değer husus ise toplumda infial yaratan hadiselerle ilişkin, davayla herhangi bir bağlantısı bulunmayan kişilerce yapılan paylaşım ve mesajların

⁶⁷ Parlar ve Hatipoğlu (n 13) 1887; Meran (n 13) 285; Gökcan, Artuç ve Yaşar (n 16) 7990; Centel (n 12) 152.

⁶⁸ Apaydın (n 6) 71.

⁶⁹ Taşkın (n 8) 18; Bostancı Bozbayındır vd (n 42) 222.

⁷⁰ 26.09.2004 tarih ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun (RG 07.10.2004/25606).

mahiyetinin ne olacağıdır.

Sosyal medya çeşitli platformlar aracılığıyla kitlelerin sürekli olarak etkileşim içinde bulunduğu dijital bir sahadır. Kişilerin mesajlaşmalarını ve basit günlük paylaşımlarını aşan platformlar dijital bir kamuoyu alanına dönüşmüştür. Bu anlamda sosyal medya kullanım yelpazesi ciddi şekilde genişlemiştir. Basit ve günlük paylaşımlara ek olarak sosyal medya artık dijital kamuoyu oluşturma⁷¹, hak arama, ahlaki ve sosyal yargılama, fikir ve eylemlere destek veya karşıt olma ve benzeri birçok önemli faaliyete aracı olmaktadır. Özellikle ülke gündemine oturan ve toplumda ciddi infial yaratan hadiselerde sosyal medyanın etkisi tartışılmaz boyuttadır. Yaşanan hadisenin duyulmasıyla çok hızlı şekilde başlatılan etkileşim adeta çığ gibi büyümekte ve dijitalizmin avantajıyla birkaç saatte milyonları bir araya getirebilmektedir.⁷² Yargı organının yetkisine giren hadiselerde sosyal medya kitleleri yargıyı yönlendirmeye kadar varan tepkiler göstermektedirler. Özellikle toplumun her kesiminden kullanıcısı bulunan X, Instagram, Facebook, Telegram, Discord, WhatsApp gibi platformlarda yaratılan etkileşim, doğrudan hadisenin muhataplarına, hadiseye ilişkin görevli olan yargı mensuplarına, bilirkişiye veya tanığa ulaşabilmektedir. İşte değerlendirilmesi gerekenler, toplumda infial yaratan ve yargının yetki alanına giren hadiselerde yapılan sosyal medya paylaşımlarının TCK m. 277 kapsamında suç meydana getirmesi, sosyal medya kitlelerinin yargıya yol göstermesi, sosyal medya kullanıcılarının yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı kanuna uygun davranması hususuna etkilemesi durumunda TCK m. 277'nin gündeme gelmesi gibi meselelerdir.

Bazı sosyal medya kullanıcıları yaşanan hadiseler hakkında gösterdikleri tepkiler ile özellikle yargı görevi yapanlar üzerinde tahakküm kurmaya çalışmaktadır. Özellikle kendilerine göre adaletin sağlanmadığı, vicdanların tatmin olmadığı durumlarda sosyal medya kullanıcıları kalabalık bir kitleye dönüşerek seslerini duyurmaya gayret etmektedirler. Bu amaç ile yapılan paylaşımların bir kısmı ifade özgürlüğü kapsamında kalırken bir kısmı da yargı görevi yapanları etkileme ve yönlendirme faaliyetine dâhil olmaktadır. Öyleyse yapılan her

⁷¹ Pınar Coşkun Tuna ve Onur Türkölmez, 'Yeni Toplumsal Hareketler ve Dijital Aktivizm' (2023) 4 (2) Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi 211, 220.

⁷² Abdullah Yolcu 'Yargı Bağımsızlığı: Teorik Temeller, Tarihsel Gelişim ve Modern Tehditler' (2024) 29 (51) Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 733, 754.

paylaşım münferiden değerlendirilmeli ve ifade özgürlüğü sınırını aşıp aşmadığı saptanmalıdır. Ardından eylemin TCK m. 277’de yer alan kanuni şartları sağlayıp sağlamadığı tespit edilmelidir. Özellikle sosyal medya kullanıcılarının sosyal medya paylaşımlarının ciddi bir çoğunluğunda kanunun aradığı “*gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek*”, “*bir haksızlık oluşturmak*” ve “*davanın taraflarından birinin, sanığın, katılanın veya mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için*” şeklindeki özel amaçlar yer almamaktadır. O halde genel bir kaide olmamakla birlikte sosyal medyada yer alan kitlesel tepkilerin büyük bir çoğunluğunun manevi unsur eksikliği sebebiyle TCK m. 277’ye vücut vermeyeceği kanaatindeyiz. Bunun yanı sıra uygulamada özellikle davayla bir şekilde ilgili olan kişilerin sosyal medya platformları aracılığıyla yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs etmesi mümkün ve muhtemeldir.

Diğer bir husus ise sosyal medya kullanıcılarının yargı görevi yapanları görevlerini kanuna uygun yapmaları noktasında etkilemesi halinde suçun oluşup oluşmayacağıdır. Örneğin tutuklama şartları oluşmadan verilen bir tutuklama kararının sosyal medyada gündem edilmesi hususunda, ilgili yargı görevi yapanın verilen hatalı karardan dönerek kanuna uygun bir işlem tesis etmesi durumunda bahse konu eylemin akıbeti değerlendirilmelidir. TCK m. 277’de düzenlenen suç, temelinde gerçeği saklamak veya haksızlık oluşturmak amacına dayanmaktadır. Bu anlamda suç kapsamına giren eylemin bu amaçlardan birini taşıması gerekir. Sosyal medya kullanıcılarının yargı görevlilerini yapılan mesleki hatadan döndürmesi ise mezkûr amaçlardan ziyade pozitif bir amaca sahiptir. Dolayısıyla gerçekleştirilen eylem yargının bağımsızlık ve tarafsızlık anlayışına ters düşse de TCK m. 277’yi oluşturmayacaktır.

A. ÖRNEK VAKA

1. Deniz Akkaya’nın X Paylaşımları

Oyuncu Deniz Akkaya taraf olduğu bir hukuk davası ile ilgili X platformunda bazı paylaşımlar yapmıştır. Paylaşımları sebebiyle hakkında gözaltı kararı verilmiştir.⁷³ Bahsedilen

⁷³ <<https://tr.euronews.com/2024/11/26/deniz-akkaya-hakkinda-hakime-hakaret-ve-tehdit-suclamasiyla-gozalti-karari>> Erişim Tarihi 15 Şubat 2025.

paylaşımlardan biri “Bir hâkimin iki dudağı arasında kararlar alınıyor ise bu ülkede bitmişiz... Reddi hâkim yaptığımız hâkimdir bu olayın baş kahramanı. İstiyorlar ki her şey saman altından götürülsün.”⁷⁴ şeklindedir. İlgili paylaşımın TCK m. 277 çerçevesinde değerlendirilmesiyle suçun oluşmadığı görülmektedir. Zira suçun oluşması için eylemin “gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla” gerçekleşmesi gereklidir. Akkaya’nın paylaşımları ise hâkim tarafından halihazırda yapılmış iş ve işlemlerin eleştirilmesi noktasındadır. Akkaya tarafından hâkime yönelik bir etkileme teşebbüsünde bulunulmamıştır.

Akkaya’nın başka bir paylaşımı ise şöyledir: “biz de mi bunlar gibi şantaj ve paralı haber yaptırarak ortalığı ayağa kaldıralım? Evrakları etrafa saçalım. En azından şükür üç kuruluşluk avukat müsveddesinden burada kurtulmuşuz.”⁷⁵ Paylaşımında yer alan ifadeler yargı görevi yapan sıfatını taşıyan bir avukata yönelik gerçekleşmiş olsa da TCK m. 277’de aranan amaçları taşımadığından yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkileme suçunu oluşturmamaktadır.

2. Yenidoğan Çetesi

Kamuoyunda yenidoğan çetesi olarak bilinen suç şebekesinin soruşturmasını yürüten Cumhuriyet savcısı, çete elemanlarından biri tarafından makam odasında tehdit edilmiştir. Kendini İçişleri Bakanlığı müsteşarı olarak tanıtan çete üyesi, Cumhuriyet savcısının kendisini ve ailesini tehdit ederek tutuklu bulunana bazı çete üyelerinin tahliye edilmesini istemiştir. Çete üyesi “Seni korumak yetmez, markete giden eşini, camiye giden babanı, çocuklarını da korumak lazım. Bu adamlar devlet için yurtdışında operasyon yapan kişiler, sokakta mermiye kafa atacak 500 adamları var.” şeklinde ifadeler kullanmıştır.⁷⁶

Çete üyesinin kullandığı ifadeler TCK m. 277’de aranan şartları sağlamaktadır. Öyle ki çete üyesinin eylemi “gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla” yargı görevi yapan Cumhuriyet savcısını etkilemeye teşebbüs etme niteliğindedir.

⁷⁴ <<https://x.com/dddenizakkaya/status/1861321704959611112>> Erişim Tarihi 15 Şubat 2025.

⁷⁵ <<https://l24.im/XmhC8I4>> Erişim Tarihi 15 Şubat 2025.

⁷⁶ <<https://tr.euronews.com/2024/10/19/cimer-ihbarıyla-ortaya-cikan-yenidogan-cetesine-dair-neler-biliniyor>> Erişim Tarihi 17 Şubat 2025.

Böylece bahsedilen eylemin yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçunu oluşturduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

TCK m. 277 hükmü adil yargılama hakkının hakkaniyetle korunmasına hizmet etmektedir. Adil yargılanma hakkı da ulusal ve uluslararası normlarda yer alan en temel evrensel hukuki prensiplerden biridir. Bu bakımdan mezkûr eylemin bir suç olarak düzenlenmesi ve etkileme neticesine gerek olmaksızın teşebbüsün cezalandırılması kanun koyuncunun adil yargılamaya verdiği önemi göstermektedir. Ayrıca yapılan kanuni değişikliklerle suçun serbest hareketli olarak tanımlanması, eylemsel yelpazeyi tahdidi olma mecburiyetinden kurtarmış ve hükmü, sosyal hayatın dinamizmine karşı eskimeyecek bir niteliğe kavuşturmuştur.

Yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçunda eleştirilecek bir husus suçu oluşturacak eylemin kovuşturma aşamasında ve hâkimin hükmü açıklaması aralığında sınırlandırılmasıdır. Zira soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısının tanık dinleme ve bilirkişi görevlendirme yetkisi bulunmaktadır. Bu süreçte yaşanacak etkileme teşebbüslerinin madde kapsamına dâhil olması, adil yargılamanın sağlanması bakımından önemli ve gereklidir. Öyle ki soruşturma aşamasında bahse konu kişiler tarafından gerçekleştirilen iş ve işlemlerin ifsat edilmesi daha sonra telafisi mümkün olmayan sonuçlara mahal verebilmektedir.

Yalnızca ceza soruşturmasının değil tahkim faaliyetinin de madde kapsamında korumaya alınması gereklidir. TCK m. 277 kapsamında tahkim sürecinin ve tahkim heyetinin korumaya alınması adil yargılamanın tesisi bakımından faydalıdır.

TCK m. 277 kapsamında eksik olan bir husus ağırlaştırıcı neden olmayışıdır. Etkilemeye teşebbüs eyleminin cezalandırılmasının yanı sıra ilgili kişilerin etkilenmiş olması ve bunun davanın seyrine yansımış olması durumu daha ağır cezayı gerektirmelidir. Bu noktada bir eksiklik olduğu kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

- Apaydın ES, ‘Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu’ (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi 2019)
- Bostancı Bozbayındır G vd, *Özel Ceza Hukuku Adliye Karşı Suçlar* (1 bs, On iki Levha Yayıncılık 2021)
- Centel N, *Türk Ceza Kanunu’nda Yargı Görevi Yapanı Etkileme Suçu* (İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 2008)
- Coşkun Tuna P ve Türkölmez O, ‘Yeni Toplumsal Hareketler ve Dijital Aktivizm’ (2023) 4 (2) Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi 211
- Donay S, *Türk Ceza Kanunu Şerhi* (1 bs, Beta Yayıncılık 2007)
- Dönmezer S ve Erman S, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt II* (Beta Yayıncılık 1999)
- Ekmekçi D, ‘Kitle İletişim Özgürlüğünün Sınırı Olarak Türk Hukukunda Adil Yargılanma Hakkına Karşı Suçlar’ (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi 2013)
- Erem F, *Türk Ceza Kanunu Şerhi Cilt 2* (Seçkin Yayınevi 1993)
- Gökcan HT, Artuç M ve Yaşar O, *Türk Ceza Kanunu 6. Cilt* (2 bs, Adalet Yayınevi 2016)
- Gülseren FŞ, ‘Ceza Hukukunda Aleniyet Kavramı’ (2014) 5 (1) Lefke Avrupa Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 32
- İtişgen R, ‘Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu’ (2014) 111 Türkiye Barolar Birliği Dergisi 61
- Kahya R, ‘Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu ile Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçunun Karşılaştırmalı İncelemesi’ (2024) 14 (1) Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 219
- Koca M ve Üzülmüş İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (11 bs, Seçkin Yayıncılık 2018)
- Kurt M, ‘Türk Ceza Hukukunda Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu’ (Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi 2015)

- Malkoç İ, *Açıklamalı – İçtihatlı 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu Cilt 2* (Malkoç Kitabevi 2008)
- Meran N, *Yeni Türk Ceza Kanununda Kamu Görevlisine ve Adliye Karşı Suçlar* (1 bs, Seçkin Yayıncılık 2006)
- Özek Ç, ‘Adliye Karşı Suçların Hukuki Konusu’ (1997) 55 (3) İstanbul Hukuk Mecmuası 13
- Özen M, ‘5237 Sayılı Ceza Kanunu’na İlişkin Eleştiriler’ (2006) 65 Türkiye Barolar Birliği Dergisi 200
- Özgenç İ, ‘Soruşturma İşlemlerinin Gizliliğini İhlal ve Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçları’ Türk Ceza Hukukunun Güncel Sorunları Kolokyum, Erzurum
- Parlar A ve Hatipoğlu M, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu* (2 bs, Seçkin Yayıncılık 2008)
- Soyaslan D, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (3 bs, Yetkin Yayınevi 2005)
- Soyaslan D, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (8 bs, Yetkin Yayınevi 2018)
- Şahin M, ‘Yargı Alanında Basının Haber Verme Hakkını Kullanımı ve Sınırları’ (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi 2010)
- Şenol C, ‘5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’na Göre Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu’ (2013) 71 (1) İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1119
- Taşkın ŞC, ‘Yargı Görevi Yapanı Etkileme Suçu’ (2010) (75-76) Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi 168
- Ünver Y, *Adliye Karşı Suçlar* (3 bs, Seçkin Yayıncılık 2012)
- Yıldırım RE, ‘Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu’ (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi 2023)
- Yolcu A, ‘Yargı Bağımsızlığı: Teorik Temeller, Tarihsel Gelişim ve Modern Tehditler’ (2024) 29 (51) Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 733
- Yurtcan E, ‘Prof. Dr. Erdener Yurtcan’ın Raporu’ (2014) 53 Türkiye Barolar Birliği Dergisi 156

Yurtcan E, *Yargıtay Kararları Işığında Asliye Ceza Davaları Cilt-I* (Aristo Yayınevi 2021)

Elektronik Kaynaklar

‘Yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkileme’
<<https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877bd-aa54-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=5237#step-2>> Erişim Tarihi 08 Eylül 2024

<<https://tr.euronews.com/2024/11/26/deniz-akkaya-hakkinda-hakime-hakaret-ve-tehdit-suclamasiyla-gozalti-karari>> Erişim Tarihi 15 Şubat 2025

<<https://x.com/dddenizakkaya/status/1861321704959611112>> Erişim Tarihi 15 Şubat 2025

<<https://124.im/XmhC8I4>> Erişim Tarihi 15 Şubat 2025

<<https://tr.euronews.com/2024/10/19/cimer-ihbarıyla-ortaya-cikan-yenidogan-cetesine-dair-neler-biliniyor>> Erişim Tarihi 17 Şubat 2025